

P E N K T I E J I M E T A I. Vaiko kalba.

Kalba intensyviai tobulėja. Dauguma gerai taria visus kalbos garsus, sugeba išstarti įvairaus sudėtingumo žodžius. Turtėja aktyvusis žodynas, vartojama daugiau veiksmažodžių ir būdvardžių, derinami žodžiai sakinyje, sudaromi nauji žodžiai. Penktaisiais metais vaikai kalba gramatiškai gana taisyklingai.

Jie daug kalba apie knygutes, jas mėgsta vartyti, klausytis skaitymo. Noriai mokosi eilėraščių, skaičiuočių, eiliuotų mįslių, ypač tokių, kurios lengvai rimuojasi ir jas nesunku įsiminti. Tęsiasi žodžių kūrybos periodas. Tik penktųjų metų pabaigoje kūryba kur kas sumažėja.

Ilgėja sakinukai, nes vaikai nori kuo daugiau pasakyti. Jie siekia perteikti kuo daugiau informacijos, tačiau dar nesugeba tinkamai suformuluoti ilgų sakinių. Dėl to ne visada būna gera žodžių tvarka sakiniuose. Vartojamų žodžių reikšmės gana tikslios, tačiau šio amžiaus ir dar vyresni vaikai nesupranta daugelio žodžių perkeltinės reikšmės.

Vaikai daugiausiai bendrauja dialogais, bet, įgiję pakankamai žinių ir kalbinių įgūdžių, vis dažniau vartoja monologinę kalbą. Jų pasakojimai iš gyvenimo patirties dar gali būti nepakankamai rišlūs, logiški ir nuoseklūs (be pradžios ar pabaigos).

Pasakodami vaikai dažnai nuo vieno įvykio pereina prie kito, keičia ar painioja erdvės, laiko vaizdinius, daiktų ar asmenų pavadinimus keičia įvardžiais (jis, ji), nenurodo veiksmo vietos ir laiko. Būna, kad jie pasakoja įvykius taip, kad suprasti gali tik labai artimi jam žmonės (šeimoms nariai, darželio auklėtojos).

Tolesnės raidos etapuose vaikų kalba tikslėja ir jie mielai aiškina ir dar kartą kartoja tai, ko nesupratome mes, suaugusieji.

Šiame amžiuje ima sparčiai vystytis rišlioji kalba. Vaikai ypač vaizdingai sekas pasakas, savo pasakojimą papildydami neverbaline komunikacija (gestais, mimika). Atpasakodami jiems perskaitytą tekstą vaikai gali supainioti įvykius, faktus. Penktųjų metų pabaigoje baigiasi intensyviausias kalbos plėtojimosi laikotarpis (2 – 5 metai).

Rekomendacijos tėveliams:

- **Skatinkite vaiką atpasakoti perskaitytą pasaką, pasakojimą. Tai padaryti padėkite klausimais, susijusiais su girdėtu turiniu.**
- **Paašškinkite naujų, rečiau vartojamų žodžių ar išsireiškimų, išgirstų pasakose, pasakojimuose, eilėraščiuose, reikšmes.**
- **Nesupratus išsakytos vaiko minties, pabandykite tai išsiaiškinti užduodami klausimus ir pabrėždami, kaip tai yra jums įdomu ir svarbu žinoti, ką jūsų mažasis nori papasakoti.**
- **Gyvenimiškose situacijose skatinkite vaiką išsakyti savo nuomonę.**
- **Atkreipkite dėmesį, ar jūsų vaikas jau taria visus kalbos garsus taisyklingai.**
 - **Ar gali išstarti ilgesnius žodžius jų neiškraipydamas, nepraleisdamas žodžiuose garsų ar net skiemenų.**
- **Jei vaiko kalba vis dar sunkiai suprantama aplinkiniams, tuomet būtinai kreipkitės konsultacijos į logopedą.**